

ГЛАС ВАСОЈЕВИЋА

БРОЈ 17 · БЕОГРАД, О АРАНЂЕЛОВУ ДНЕ 2005

Удружење Васојевића
Почасни председник
проф. др Милија Зечевић

Удружење Васојевића Београд
Председник Милан Вешовић

Главни и одговорни уредник
“Гласа Васојевића”
Миљан Зечевић

Удружење Васојевића—подружница
Савино Село
Председник Марко Ђукић

Удружење Васојевића “Васо”
Председник Милета Зечевић

Удружење Васојевића “Васо”
Председник Управног одбора
Зоран Јакушић

Поглед на Комове

Свети Архангел Михаило

СРЕЋНА СЛАВА ВАСОЈЕВЏИЋИ!

*Чесћивамо 21. новембар 2005. године свим Васојевићима,
славу Светиої Арханїела Михаила и желимо им добро здравље,
мир, слоїу, најредак и блаїосїање!*

*Поводом славе Светог Архангела Михаила, почасни председник Удружења Васојевића,
проф. др Милија Зечевић организује свечану вечеру, 18. новембра 2005. године у хотелу
Мажестик у Београду, са почетком у 20,00 часова.*

*Председник Удружења Васојевића—подружница Савино Село, Марко Ђукић, приредиће
свечани ручак, 19. новембра 2005. године у Савином Селу у просторијама школе, са почетком
у 12,00 часова.*

СРПСКО-ЦРНОГОРСКИ ПОКРЕТ ЗА ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ

Српско-црногорски покрет за европске интеграције је основан као надстраначко и невладино удружење грађана, које дјелује на читавој територији Србије и Црне Горе.

I Циљеви Покрета су

- Афирмација Државне заједнице Србије и Црне Горе
- Афирмација нераскидивих веза између Србије и Црне Горе
- Укључивање Државне заједнице Србије и Црне Горе у Европску унију
- Образовање и наука у функцију европских интеграционих процеса
- Афирмација Српске православне цркве
- Изградња европских стандарда и бољег живота грађана

- Државне заједнице Србије и Црне Горе
- Остваривање медијских комуникација у Државној заједници Србији и Црној Гори, Европи, Америци и свету
- Повезивање фирми и банака Државне заједнице Србије и Црне Горе са фирмама, банкама и мултинационалним компанијама у Европи, Америци и свету
- Обезбеђивање улагања капитала на простору Државне заједнице Србије и Црне Горе
- Изградња путева и других саобраћајница, а посебно пут Београд-Бар преко Матешева и Лијеве Ријеке
- Мир и прогрес у Државној заједници Србији и Црној Гори, Европи и свету

Српско-црногорски сенат за европске интеграције (с лева на десно): Миломир Миљанић, Мијо Вешовић, Горчин Павловић, проф. др Милорад Попара, проф. др Радоња Зековић, Димитрије Томовић, Вук Рашовић

II Органи Покрета

Највиши орган Покрета је Скупштина оснивача.

Председник Покрета је проф. др Милија Зечевић, који по функцији заступа и представља Покрет.

Сенат је орган Покрета кога чине угледне и афирмисане личности.

Чланове Сената бира Скупштина на предлог Председника Покрета.

Председник Сената је проф. др Радивоје Паповић.

Секретар Сената је Димитрије Томовић.

Председништво је орган Покрета који доноси свој програм рада, годишњи финансијски план и одлучује о организацији Покрета и оснивању подружница, затим одлучује о бављењу издавачком делатношћу и питањима из области науке, културе, умјетности, образовања, као и сарадњи са другим органима и организацијама.

Председник Председништва је проф. др Радоња Зековић.

Секретар Председништва је Војин Војиновић.

Извршни одбор је орган Покрета који се стара о извршавању и реализацији одлука Председништва.

Председник Извршног одбора је Миодраг-Мијо Вешовић.

Јединствено за Државну заједницу Србију и Црну Гору

СРПСКО-ЦРНОГОРСКИ ПОКРЕТ ЗА ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ

Српско-црногорски Сенат за европске интеграције (с лева на десно): академик Црногорске академије наука и умјетности Владо Стругар, Димитрије Томовић, дипл. економиста, Мијо Вешовић, дипл. менаџер, проф. др Милорад Попара, ред. професор, Миломир Миљанић, еминентни гуслар и пјесник, проф. др Шћепан Ушћумлић, ред. професор, Драгомир Ђулафић, пјесник, проф. др Мирослав Раичевић, ред. професор, академик проф. др Милија Зечевић, академик Европске академије наука Беч, прим. др Томислав Малишић, директор приватне клинике, проф. др Радивоје Паповић, ректор Универзитета у Приштини, Милан Вешовић, судија Савезног уставног суда у пензији, проф. др Јован Стриковић, књижевник, проф. др Радоња Зековић, лекар, Горчин Павловић, дипл. правник, Вук Рашовић, афримисани спортиста

Поводом дана Светог Петра Цетињског, Српско-црногорски покрет за европске интеграције, чији је председник проф. др Милија Зечевић, приредио је свечану вечеру, 31. октобра 2005. године у хотелу Палас у Београду.

На Скупштини Сената проф. др Милија Зечевић је промовисао за председника Сената проф. др Радивоја Паповића, ректора Универзитета у Приштини.

На слици (с лева на десно): проф. др Шћепан Ушћумлић, проф. др Милија Зечевић и проф. др Радивоје Паповић

НАПОМЕНА: Српско-црногорски Сенат је институција Српско-црногорског покрета за европске интеграције.

УДРУЖЕЊЕ ВАСОЈЕВИЋА “ВАСО”

Удружење Васојевића “Васо” је прерасло у организацију која окупља Васојевиће у завичају, то значи Горње и Доње Васојевиће, са центром у Лијевој Ријеци, матици Српства и матици Васојевића.

Удружење Васојевића “Васо”, чији је предсједник Мишо Зечевић, а предсједник Управног одбора Зоран Лакушић, од оснивања Удружења чини велике напоре на афирмацији свих Васојевића од Ножице до Полице-Љешнице.

Удружење стално иницира предлоге и код Владе Црне Горе и других органа да се направи пут од Подгорице преко Лијеве Ријеке, Матешева, Андријевице, Берана и према Србији и да та Васојевичка трансферзала се повеже са Шумадијском трансферзалом и са Јадранским морем и тиме да ојачају везе Србије и Црне Горе, јер су Васојевићи стожер повезивања Државне заједнице Србије и Црне Горе.

Истичемо да Удружење Васојевића “Васо” подржава своју Српску православну цркву и заједно са митрополитом Амфилохијем Радовићем и владиком Јоанкијем видно учествују у изградњи Васове цркве на Ножици и гради и цркву у Лијевој Ријеци, а пуну подршку дају градњи храма у Подгорици у Беранама, заједно са подружницом Удружење Васојевића из Будве су већ предали преко 6000 евра за градњу храма у Беранама.

Активности Удружења и њихово руководство је видно и у повезивању Васојевића који су у 5 општина (Беране, Андријевица, Плав, Колашин и Подгорица).

Њихова активност је видно везана и за активности старешине Васојевића Раслава-Ћира Бабовића и председником општине Берене Рељом Јованчевићем и председником општине Андријевица Веселином Бакићем.

Карта Васојевића

Сабрани око живог Господа

Свети Александар Невски, завјетна слава Васојевића, прослављен је 12. септембра великим црквено-народним сабором на Ножици. У матици Васојевића, Васовој цркви, Свету архијерејску литургију служили су митрополит црногорско-приморски **Амфилохије** и епископ будимљанско-никшићки **Јоаникије** са свештенством у присуству око 600 вјерника из цијеле Црне Горе.

Након светог причешћа, саборног крштења и освећења славског колача Васојевићима и њиховим гостима обратио се епископ Јоаникије.

- Овај сабор има изузетну вриједност, љепоту и значај, јер ово окупљање није као друго, и ово није обичан сабор него духовно испуњење завјета према светом Александру Невском, словенском и васељенском светитељу. Овом сабору је глава сам Господ, ми се сабирамо око Бога живог—рекао је епископ Јоаникије.

Домаћин и кум славе **Томислав-Миго Боричић** истакао је да се црква на Ножици већ годинама показује као упориште заједничке снаге и слоге.

- Кад се сретамо на овом старом гробљу, у којем леже генерације предака, као да из нечујног разговора обнављамо сазнање о себи—истакао је Боричић.

Након црквеног обреда на Ножици, сабор је настављен у селу Душке, постојбини братства Боричића. Митрополит Амфилохије је одржао здравицу у част братске љубави Васојевића. Он је истакао да му је посебна радост што сабору на Ножици присуствује потомак Александра Невског, конзул Руске федерације у Црној Гори **Владимир Ванијев**.

- Московски патријарх и целе Русије Алексије Други данас се налази на Куликовском пољу, тамо гдје је била она чувена битка на челу које је био часни и свети, праведни књаз Александар Невски, онај Александар који је рекао велику и свету истину да Бог није у сили него у правди. Знајући да је Бог у правди, а не сили свети књаз Александар, поуздавши се у силу Божју, а не у себе и силу своју, извојевао је на Куликовском пољу знамениту битку која је уписана у људску историју, побједивши тада много моћније Швеђане—рекао је митрополит Амфилохије.

Васојевићи славе светог Александра Невског као завјетну славу, поред крсне славе—Светог Архангела Михаила, јер вјерују да су уз помоћ Бога и овог светитеља у Лијевој Ријечи извојевали побједу над Турцима у исто вријеме када је сам Александар Невски одио побједу над Швеђанима.

Присутни на сабору Васојевића, поред осталих, били су и председник Општине Андријевица **Веселин Бакић**, неки од посланика у републичком и парламенту државне заједнице, као и представници завичајних удружењу. Сабору је присуствовало и братство **Гвозденовића** из Глуhog дола које је поријеком из Васојевића, на челу са познатим сликаром **Николом-Гвоздом Гвозденовићем**, као и **Коља Љуљџурај** као представник Малесије.

Уз пјесму и игру сабор је трајао до касно у ноћ. Домаћин овогодишње славе предао је ту част и обавезао за следећу годину др **Ђиру Бабовића**.

Обновљена црква

Црква Светог Архангела или Васова црква, што је њено познатије име, подигнута је у 14. вијеку и у њој је сахрањен Васо, далеки предак Васојевића. Црква је недавно обновљена и уљепшана са унутрашње и са спољашње стране, а око ње је урађена бетонско-метална ограда.

(извор: Дан, 17. септембар 2005.)

Добитници и награђени—за допринос у раду Удружења Васојевића “Васо” и на развоју Васојевића у ресторану Рибница на прослави Аранђеловдана 2004. године

ПРЕДЛАЖЕМО ТУРИСТИМА ВЈЕРНИЦИМА

Посјетите Васову цркву у Лијевој Ријеци

Оно што се годинама наговјештава, изгледа да ће до краја године постати стварност. То је изградња пута од Подгорице до Колашина преко Матешева. Сигурно је да су застоји и проблеми који су посљедњих мјесеци били више него чести, уз велики број људских жртава кроз Платије, главни иницијатор да се у овом послу коначно крене са мртве тачке. Према ријечима **Михаила Вујисића**, који живи у селу Језерца, на четвртом километру пута Колашин-Матешево не треба трошити ријечи шта би магистрала донијела овом крају.

- Уколико се то деси, коначно би био наш вјековни сан. Али, само да се крене са мртве тачке и да све не буде као досад мртво слово на папиру—поручује Вујисић.

Природни потенцијал овог краја кроз који намјерава да прође магистрала је велики. Зато су предвиђања подизања нивоа туризма заснована на реалним основама. Једна од најљепших светиња у овом крају, на старом путу од Подгорице према Колашину преко Матешева, а на улазу у Лијеву Ријеку сигурно је црква Светог Арханђела Михаила, познатија у овом крају као Васова црква. Ова светиња обновљена је, како пише на плочи вољом Бога, народа и Српске православне цркве у периоду 1996-2000. године.

У цркви се налази саркофаг са моштима оснивача Васојевића—Васа утемељена још у 14. вијеку. Иначе, црква је више пута спаљивана и обнављана. Данас се у њеном окружењу налази сеоско гробље.

УОЧИ АРАНЂЕЛОВДАНА У САВИНОМ СЕЛУ КРАЈ ВРБАСА
ОДРЖАН САБОР ВАСОЈЕВИЋА

Немањићке светиње једини путоказ

Уочи Аранђеловдана, крсне славе Васојевића, у Савином Селу крај Врбаса протекле суботе одржан је Сабор Васојевића. На овом скупу, уз благослов и присуство епископа будимљанско-никшићког **Јоаникија** и епископа бачког **Иринеја**, нашли су се и представници Васојевића из Лијеве Ријеке, Матешева, Бара Краљских, Андријевице, Берана и Београда. Међу гостима били су и **Реља Јованчевић** и **Веселин Бакић**, први људи Берана и Андријевице, као и посланици савезног парламента и представници Вијећа народних скупштина.

Чланови Удружења Васојевића "Васо" на освештању Ловћенске Капеле на Кључу (Бјеласица) у друштву са председником општине Беране Рељом Јованчевићем и председником Српске народне странке Андријом Мандићем

Госте је братским поздравом дочекао **Марко Ђукић**, председник Удружења Васојевића из Савиног Села, а један од домаћина био је и **Жељко Лаиновић**, председник Општине Врбас, такође Васојевић.

Епископ Јоаникије пожелио је да Васојевићи и даље остану камен темељац заједничке државе Србије и Црне Горе и да између Савиног Села и Лијеве Ријеке никада не буде граница.

Проф. др **Милија Зечевић**, председник Удружења Васојевића из Београда, нагласио је да за Васојевиће одвајкада постоји само један и једини српски језик и да су Немањићке светиње једини путоказ Васовог племена. Он је додао да нико ко завађа исти народ неће добро проћи и да је то једна од главних порука коју Васојевићи уочи Аранђеловдана, крсне славе племена, упућују свима који данас одлучују о нашим судбинама.

На Сабору је представљен и прихваћен предлог Декларације у којој се даје безрезервна подршка заједничкој држави и завјет да Васојевићи осим српског, другог језика немају и да право заштитника осим Српске православне цркве и не траже.

Мишо Зечевић и Зоран Лакушић са Владиком Јоаникијем испред манастира Ђурилац код Колашина

*Мишо Зечевић, председник Удружења Васојевића "Васо", Видак Радевић, Зоран Лакушић на Аранђеловдан 2004. године у Подгорици
Владика Јоанкије и парох љеворечки јереј Бранко Тапушковић освештавају славски колач*

Извор: Дан, 13. август 2005.

Извор: Дан, 20. новембар 2004.

Допринос расправи о изградњи дионице ауто-пута Матешево— Подгорица, о дилеми Братоножића или Кучка варијанта

Без обзира када и хоће ли се стећи услови за изградњу заобилазнице Подгорица и магистралног пута (ауто-пута) Подгорица-Матешево веома је занимљиво изнијети неколико података о свему ономе што је пратило пројектовање и предлагање “основне” трасе и варијанти овог путног правца.

Треба подсјетити да крајем 80-тих година општинске и републичке власти, нијесу имали повјерења у стручне представнике РСИЗ-а за путеве који су, засигурно, направили најквалитетнији пројекат за изградњу овог дијела пута кроз Црну Гору? Зашто је тада у Скупштини Републике на предлог тадашњег титоградског делегата специјалним амандманом штићена источна заобилазница града и такозвана Кучка варијанта, иако се и тада знало да тако значајне пројекте мора да бране искључиво чињенице?

На такве нелогичности реагујући на амандман представници РСИЗ-а за путеве у мају 1986. године у једном од својих дописа кажу: “Амандман је, можда, прејудуцирањем решења омогућио да се на блијед начин, умјесто стручног, “докаже” повољнији обилазак Титограда са источне стране. Ово истичемо зато што смо конкретним генералним пројектима обиласка источно и западно, утврдили предност западне варијанте по многим основама, техничким, саобраћајним, економским, фазне изградње и са аспекта народне одбране о чему је Општина Титоград детаљно упозната”.

И став комисије састављена од стручњака из Подгорице и Београда био је истовјетан: “Економски, технички и други показатељи говоре о предности “западне варијанте”, па ако се желе поштовати стручни налази, обилазак Подгорице са источне стране дефинитивно отпада”. Но, они који нијесу имали аргумената, али јесу тада власт, али је нажалост имају и данас, кренули су у обрачун са математиком. Задужили су извесног Деклеву, архитекту из Љубљане, који је општинским делегатима, између осталог објашњавао како пролазак пута западном варијантом иде на штету културно-историјских споменика, док је нарав пута “на истоку” таква да за посјетиоце благотворно отвара културно благо. И Урбанистички институт СР Хрватске из Загреб је показао добру вољу да на овдашњим просторима манифестује “умјетност немогућег”, па је испоштовала неприкосновену западну обилазницу града, али неодољиву вољу Кучка чији угледници су хтјели као и данас да по сваку цијену скрену међународни пут преко локалних (племенских) ливада, мада су слични већ изградили.

Чланови Удружења Васојевића “Васо” у разговору са министром поморства и сарабраћаја Андријом Ломпаром и помоћником Радошем Шућуруом на рјешавању инфраструктурних проблема на територији Лијеве Ријеке, октобар 2004. године

Васојевичка магистрала

они немају о чему дискутовати. А према оном што нам наука у овом тренутку нуди и оно што нам је предочено, западна (Братоножића) варијанта има све предности. Надам се да ће се овом приликом наука питати и да нећемо добити још једну политичку инвестицију као што је био случај са магистралним путем кроз кањон Мораче, који је требао по сваку цијену да заобиђе, из политичких разлога, Васојевиће.

Зоран В. Лакушић, дипл. инж.

Било би сувишно да и овај пут понављам све техничке и економске елементе на основу којих су стручњаци недвосмислено доказали предност западне заобилазнице града и западне варијанте изградње пута, уз поштовање међународних пропозиција које подразумевају изградњу оваквих заобилазница.

У ситуацији када се данас у име демократије релативизују многе категорије, те се и ово чини са егзактним подацима, па имамо ситуацију у којој заступници “Кучке варијанте” против математике воде се веома високим резултатима. Ако се садашња утакмица на том плану настави оваквим темпом, математика се слободно може искључити из наставе, јер јој нико неће вјеровати. Но, свакако уочи расправе коју је покренуо Предсједник Владе по овом питању треба јавно предочити све релевантне податке да не би били стављени пред свршен чин, као крајем 80-тих година. Јер су исти актери и данас доминантни на политичкој сцени Црне Горе, о овом проблему

Добили струју, надају се путу

ИСТОРИЈСКИ ДОГАЂАЈ ЗА ЉЕВОРЕЧКА СЕЛА ШИРАЛИЈУ, ТРЕБЕШИЦУ И МОРАЧКУ ВОДИЦУ

У ТОКУ ЈЕ ИЗГРАДЊА ЦРКВЕ У ВИНИЦКОЈ

Уплате се могу извршити на рачун број:

505-801000002025-21

Одбор за изградњу храма Св. Тројице Виночка Беране, који се води код Атласмонт банка филијала Беране.

Свјетлост са сијаличних грла коначно је обасјала и љеворечка села Ширалија и Требешница и морачко Водица. Субота, 17. септембар 2005. године, остаће запамћена као историјски датум за мјештане ових села. Напокон ће у домаћинствима моћи да се “уселе” лустери, лампе, фрижидери, замрзивачи, електрични шпорети, телевизори...

- Ево доживесмо да добијемо струју. Нијесмо се надали да ће се изградити далековод и нисконапонска мрежа, да ћемо коначно добити свијетло, да овај народ “прогледа” - са одушевљењем прича **Вукмир Ацић** из Ширалије.

Предсједник Удружења Васојевића “Васо” **Мишо Зечевић**

Милош Рељић најмлађи монтер

Током изградње далековада Слацко-Ширалија и нисконапонске мреже у Ширалији, Требешници и Водицама реконструисана је и мрежа у Гомилицама. Најмлађи монтер ангажован на тим радовима био је Милош Рељић.

- На овом терену радили смо мјесец дана и то је тежак и доста ризичан посао. Наш посао подразумијева затезање жица и постављање изолатора—објаснио је Рељић.

Мирован Миликић објашњава да се некада у овим селима богато живјело.

Погодно за пољопривреду

- Сектор инвестиција Електропривреде Црне Горе је инвестирао пројекат електрификације Ширалије, Требешнице и Водица. У подгоричкој општини су то једна од последњих села која су електрифицирана. То је значајан пројекат за овај пољопривредни крај, који чак има и предиспозиције за туризам—казао је **Војин Благојевић**, шеф оперативе Електроградње, извођача радова.

- Сада је напуштено јер нема основних услова за живот. Да је било струје раније и бољег пута данас би у свакој кући било становника—наводи Миликић.

Од Лијеве Ријеке до села Гомилице, Ширалије и Требешница води 12 километара макадамског пута са огромним удубљењима, гомилама камења. Да би подручје имало елементарне услове за живот, тврде мјештани, неопходно је оспособити и тај путни правац.

(извор: Дан, 19. септембар 2005.)

каже да им се напокон остварио животни сан.

- Већ 45 година долазим у Ширалију и увијек смо користили лампу и гас. Сада смо припремили и прве електричне апарате—рекла је **Зора Ацић**.

За долазак струје припремила се **Ружа Милошевић** из Требешнице, која је са нестрпљењем очекивала да укључи фрижидер, телевизор, електрични шпорет. Из прошлости ће једино остати шпорет на дрва, јер се морају гријати на њих. Она сматра да ће електрификација подручја бити подстрек за повратак омладине.

- Сада ће нама бити лакше да се враћамо на село јер је ово лијеп крај за одмор и уживање. Надамо се да ће уз струју доћи и пут те да ће се створити барем елементарни услови за живот—сматра **Богдан Ацић** из Ширалије.

ПОДРУЖНИЦА УДРУЖЕЊА ВАСОЈЕВИЋА САВИНО СЕЛО

Савино Село, некадашња Торжа, (снимак из 1936. коме се види црква која се реновира и прекрштена је у православну Св. Архангела Михаила)

Еписком Иринеј долази на славу у Савино Село

Јоаникија. Одлука о давању имена прекрштеној цркви овјековечило је преко 500 Васојевића и њихових гостију.

Ових дана ужурбано се ради на реконструкцији цркве од прикупљених прилога грађана, ктитора и великог дијела из буџетских средстава Општине Врбас.

На нашој слави је потекла иницијатива о обнови цркве у селу.

Духовним и моралним обнављањем наше страдалничке и мученичке Српске Православне цркве, обнавља се духовно и морално биће нашег народа.

Епархија Бачка на челу са епископом Иринејом је носилац изградње и надзора цркве.

Славити крсну славу, градити цркве, бити Васојевић, чинити саборе народа, намеће нам се мисао у лику “Горског вијенца” за који се не наводи из којег је братства и племена из које нахије, а од оних је калуђера, ходочасника који су код куће свуга гдје је народ њихове вјере.

Игуман Стефан је “многа зажега канђела на олтару цркве православне”. Славио је Божић у Битлејему, славио га у Атоску гору, славио га у свето Кијево.

Онај што је прошао сито и решето, овај грдни свијет испитао, отрови чашу искапио.

У лику Игумана Стефана осликава се прототип

Игумана Мојсије Зечевића који је живио на страшном мјесту и у мучном времену проповиједајући вјеру Христову, спријечио исламизацију племена и враћао потурчењаке у православље.

Васојевићи на слави у Савином Селу

Славити крсну славу Светог Архангела Михаила, на овом мјесту у Савином Селу, а не споменути цркву и српске богомоље је незамисливо и бездушно.

Послије Другог светског рата, тзв. колонизацијом пришло се изградњи цркве у Савином Селу, која носи име Светог Архангела Михаила а који је добила име управо на прослави славе у Савином Селу 2002. године уз присуство владика: Бачког Иринеја Буловића и будимљанско-нишкићког

Чланови Удружења Васојевића—подружница Савино Село (с лева на десно): Марко Ђукић, Радојко Радивојевић, Новак Зекић, Вук Дедовић и Милан Вукићевић

Његово Преосвештенство Владика Јоаникије и проф. др Милија Зечевић на прослави у Савином Селу

Као Игуман Ђурђевих ступова отворио је школу на вјековном племенском огњишту Васојевића. У Васојевићима стојеру Рашке земље када су владали најтежи зулуми ага и бегова, као и “зла домаћег” потурчењака из непосредне околине.

Изградња, односно обнова цркве је несумњиво најзначајнији духовни догађај у Савином Селу од колонизације до данашњих дана.

У протеклој години од епохалног значаја је изградња ЕКО чесме у селу, гдје ћемо добијати квалитетну пијаћу воду која задовољава све европске стандарде. Сам објекат има велику архитектонску вриједност. Постављен је у центру села са ужом локацијом у сеоском парку поред сеоског споменика “Комови” симбола колонизације. На поменутој локацији инпресивно дјелује што уљепшава изглед центра села.

Годишња скупштина Удружења Васојевића подружнице Савино Село одржаће се 19. 11. 2005. године у Основној школи у Савином Селу. Послије официјелног дијела наставља се са прославом славе уз пригодан културно умјетнички програм.

Добро нам дошли, уз братске поздраве!

Припремио: Марко Ђукић, председник Удружења Васојевића, подружница Савино Село

ДВА ЗАПИСА НА ДОБРОЈ РИЈЕЦИ (ЗЛОРЕЧИЦИ) КОД АНДРИЈЕВИЦЕ

Ратко Делетић

Манастир саграђен почетком 13 вијека, а помиње се у Дечанској хрисовуљи 1220. године. Недавно су стручњаци из Полимског музеја из Берана открили темеље манастира. Сви су изгледу да ће послје детаљног истраживања на првобитним темељима бити обновљен манастир.

Недалеко од Андријевице у Кошутиницама на ријеци Перуџици, која је добила име по словенском богу Перуну, а коју назваше "Красна", био је манастир Светог Спаса који је подигнут почетком 13. вијека, а који се помиње у Дечанској хрисовуљи 1220. године, о чему пише и академик Милисав Лутовац и други научници. Ово свето здање подигнуто је између три стијене. Да је ту био манастир говоре и недавна истраживања стручњака из Полимског музеја у Беранама који су на локалитету Манастир званом Кршине или Чечево открили остатке зида манастира 8,50 x 5,20 метара и дебљином зида манастира од 60 центиметара. Јужна страна зида цркве достиже висину од 1,20 метара, док су сјеверни дјелови сачувани у висини од 70 центиметара. Приликом ископавања указале су се и фреске и све то доказује да је то био властелински манастир. Радови на даљем истраживању тек предстоје кажу нам стручњаци, археолози из Полимског музеја у Беранама. Оно што се са сигурношћу зна, јесте да је овај манастир водио живу културну и духовну активност на простору Комске жупе, заједно са манастиром на Доброј Ријеци код Граца у Божићу. У манастиру су писане књиге средњовјековни споменици, акти, летописи, а међу њима и "Зборник попа Драгојла". Овај поп Драгољ (Драгој-љ-ј) поред народног имена имао је звање протопрезвитер. Драгољ (Драгој) је имао своје властелинство - баштину. Првобитно по наслеђу, он је био влаштин, баштинац. Баштина му се звала Попова лука (Ђулиће). Дакле, Попове луке, био је према Дечанској повељи (хрисовуљи) Драгољев поток. Овај народни калуђер, живио је на троуглу Зле Ријеке (тако се некада звала Добра Ријека, односно Злоречица), Плава-Гусиња.

Написао је зборник који се зове "Зборник попа Драгоља". Драгољ је

заједно са Ђулићанима, због турске најезде, прешао на територију Зете. На тој територији, носећи са собом име завичаја, створили су село Ђулиће у близини Подгорице. (напомена: од тих Ђулића потиче и Божидар Вуковић, чији су преци из Кошутиница са Злоречице (односно Дobre Ријеке). Драгољ је потом прешао у околину Скадра. Био је у Коплику. Највјероватније да је живио у Колику 1344. године. Када је умро није до сада пронађено. Био је, можда, и у Враки, српском селу код Скадра. Треба рачунати да је умро 1355. године, а да је Зборник написао 1320. године у манастиру у Кошутиницама. Треба, рачунати, како биљежи књижевник Милош Остојић, да је Драгољ рођен у 13. вијеку (1279.). О томе има узречица «Кад цар умире и Драгољ умире». Или други податак: Оста Драгољ око Скадра града/Старац који има осамдесет љета/И сувише још пет година/Које су му јадом дојадиле...» Рачуна се према подацима да је његов «Споменик» Зборник преносен с кољена на кољено и да су га калуђери чували 18 пасова. Нађен је 1878. године, пренесен је у Призрен (код Панта Срећковића), предат Београду и 1915. године нестао за вријеме швапске окупације. Враћен је 1969. године опет у Београд. То је први споменик који је писан српско-словенским писмом на Доброј Ријеци (Злоречици). Обухвата проповиједи, поруке и животе Данила, Михаила, Исаије и других калуђера. Правопис је хумско-зетски. Драгољев "Споменик" је риједак запис овог краја, пише, између осталог Милош Остојић у књизи "Мит о огњу и сунцу". Важно је истаћи да је калуђер Драгољ био врло активан и на црквено културном и књижевном пољу. Један од његових облика дјелатности био је преписивање богослужбених књига, и ако не само њих. Био је исто тако активан у преводу књига са грчког језика на наш. Српску црквену књигу ширио је Драгољ не само на дијелу Комске жупе него и шире. Значај Драгољев је у томе што нам је сачувао драгоцјене податке, мада, истина, оскудне о зидању Манастира на Грацу (Божиће-Андријевица) на водама Дobre Ријеке. Углавном, он је окупио свештенике-преписиваче, који су много допринијели на ширењу писмености и књиге на простору Холмије (Васојевића). Везе са ученим људима биле су успостављене, поготову са Пећком патријаршијом и Будимском жупом (Беране). Сви су они, заправо, били одликовани особитом љубављу према цркви, што свједочи њихова улога у преписивању књига, набавци икона, крстова и других потреба за обављање божје службе.

Други запис, такође је написан у Манастиру Светог Спаса у Кошутиницама, а датира из 1349. године. У архиву Ивана Протића (аутора књиге "Васојевићи у црногорској граници", Српски етнографски зборник, В, Београд, 1903. године). У Андријевици налази се јеванђеље са којег је Томаш Катанић (свештено лице) направио препис 1912. године.

Катанић каже: "Овај запис сам нашао на једном јеванђељу у Архив Протића 1912. године. Запис је писан угљевом. Поп Богдан Лелевић и господин Иван Протић рекоше да је овај запис нашао поп Милош Вукићевић 1862. године. Поуздано се зна да је написан у манстиру на Чечеву у Кошутиницама. "Јеванђеље је остало у архиви и нијесам могао да га узмем". Овај запис је написао Црноризац Смиљ Дабижов звани Василије 1349. године. Запис је превео професор др Миодраг Лалевић. Доносимо прву страну записан превод и у оригиналу:

Запис се састоји од неколико

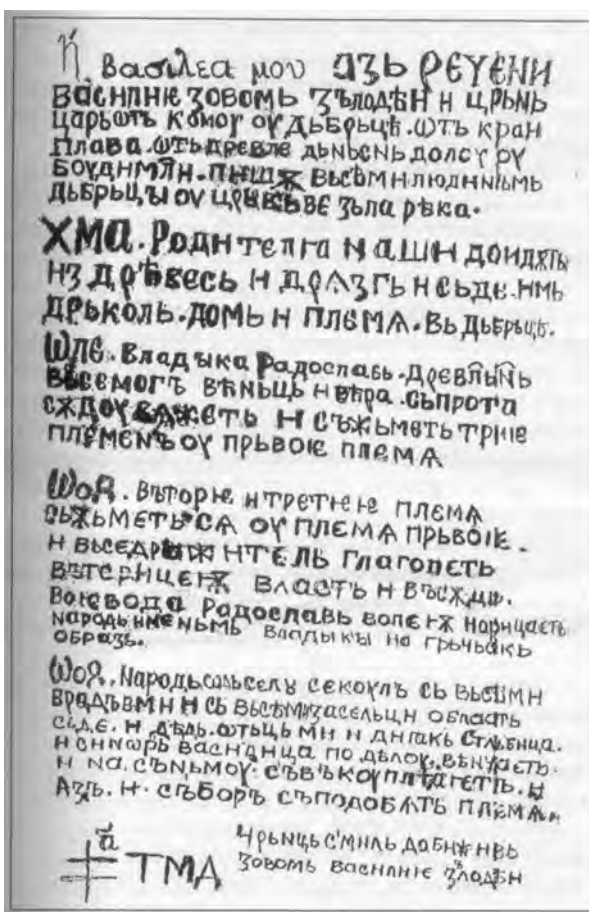
прошлости Црне Горе". У овом запису одвајкада а не од јуче. Да су овдје Срби од давнина, одувијек. Ту им је Дом и колац, кућа, пише и Смиљ Дабижов и да смо ту од прије VI вијека, прије владавине "василевса" Ираклије.

Ова два записа треба пронаћи у Српској академији наука или другом архиву, гдје се, свакако налазе, и објавити, презентирати их љубитељима писане ријечи. Уз то они говоре да је писменост и књига на просторима Комова одвајкада, од давнина. Ова два Зборника су значајна и са тог аспекта јер су то прве наше писане књиге у Васојевићима, а које говоре о нашој духовности, култури и историји.

Оно што је истинито јесте да је долина Дobre Ријеке, односно Злоречице била културно сједиште у вријеме деспотовине, у средњем вијеку. Ту је, прије свега град Градац и манастир у Божићу који је подигао Андрије Мирославов син по коме је и Андријевица добила име, (о томе ћемо писати у наредном броју нашег листа) али, да укажемо на значај простора Кошутиница испод Комова. Помињу се у средњем вијеку. Ту су и други манастири на Доброј Ријеци, царски конаци, и сада се мјесто зове Царево кућиште, у коме је, кажу, ноћивао цар Душан. Има и мјесто Сребреница, гдје је био рудник сребра и гвозђа гдје се и данас виде остаци рудница. Постоји и пут којим је руда превожена од Осојнице гдје је топлена и претварана у метал. Ово мјесто је било и раскрсница путева, царинарница која је властели доносила значајне приходе. Овдје је живио узгајивач сокола (соколари) и кошута, по чему је и мјесто добило име Кошутини. Овдје живи прича од «Девет кнезова у седам кућа, о њиховом Немањићком поријеклу».

Манастир је био изграђен на једној заравни изнад ријеке, између три велика камена. На једном од њих налазе се остаци утврде, односно осматрачнице, а биле су и степенице којима се излазило на стијену али су их мјештани однијели и узидали у своје куће. Камена сига, којом је зидан манастир, иста ке као она којом је зидан манастир Ђурђеви ступови код Берана или Високи Дечани. Ово је, било културно и духовно сједиште испод Комова у вријеме деспотовине. Турска најезда послје Косовског боја 1389. године уништила је манастире на Доброј Ријеци. Ваља их обновити, вратити им првобитни сјај и духовност. Надамо се да ће то и бити тако.

Ратко Делетић

Ја речени
Василије звани зли и црни,
Цар од Кома у Дебреци из крај Плава
Од давница до данас, доље у Будимљи
Пишем свим људима Дебреца (Злоречице)
641. Родитељи наши дођоше
Из шума и гора и овдје им је колац,
Дом и племе, у Дебреци.
835. Владика Радослав, стари
Свемогући вијенац и вјера јако
Овдје веже и сажима три
Племена у једно племе.
879. Друго и треће племе
Сажимају у прво племе
И свевладар говори
Свуда по други пут власт.
Војвода Радослав вољом позива
Народ у име владике на грчки начин.
879. Народ од села Секула (Шекулар) са свим
Сјекирашима, брадвашима и са свим засеоцима
И власт је овдје; и дјед, отац мој, дијак Стубица,
И граница василица по дјелу вјенчава и на сабору
Обједињује,
И господар на сабору удостојавао племе.
Секула = шекулар 1344. године
Црни Смиљ Дабижов
Звани Василије зли.

цјелина и он се налази у Српској академији наука у Београду, а објављен је у Етнографском зборнику. Овај запис, (књига) писан је по узору на средњовјековне црквене повеље. О овом запису, пише и др Божидар Шекуларец у књизи "Трагови

КРОЗ СВИЈЕТ ИДЕЈА

Слободан Томовић, аутор књиге “Кроз свијет идеја”

ЊЕГОШ

Створио је дјело за све врсте укуса. Представља једнако добру духовну храну људи приземних схватања и оних на врховима расудности. Стога је величанствен!

ЧАСНОСТ

Спољашња форма вјеровања у исправност сопствених поступака. Нека врста одбрамбеног механизма, обмана себе и других.

СРЕЋА

Појмовно-термиолошка вјештина ума неопходна за одржавање стања пријатности. Стратегија живљења мотивисана потребом да се утврдимо. Топла ријеч без покрића, вјероватно ни дејства.

САЗНАЊЕ

За сазнање ништа није неопходније од дубоке и здраве вјере у Бога. Таквима се свијет открива готово без напора. У ријечима не оскудијевају, у мислима нијесу испразни, у одлукама нијесу затечени.

ТРАДИЦИЈА

Колективно памћење низа генерација преуређено у жељење футуристичке визије.

СЛАВА

Најближа рођака гордости. Не иде упоредо са часним животом. Но ако је ријеч о прослављености у Господу то је сасвим друга тема.

ДОСТОЈАНСТВО

Цјеловит осјећај валидног живота строгим поштовањем “Објаве”. Својство коме се Бог радује а човјек оправдава пред Створитељем.

СПОСОБНОСТ

Неопозива је способност укрити личне способности све док се не дође на мјесто одакле се ове могу неконтролисано употријебити.

ПОБЈЕДА

Сваки побједник је побијеђен само је ток времена у питању. Истроше се разлози због којих је побиједио.

ОБИЧАЈИ

Стереотипије најчешће повезане са окултним радњама и намијењене јединству примитивних заједница. Правни регулативи у одсуству државних закона. Будућност им није склона.

НАПУШТАЊЕ КОРИЈЕНА

Можемо бити сигурни да смо негдје затурили најбољи дио себе.

СТВАРАЛАШТВО

Створити популарно дјело сигуран је знак његове мале вриједности. Код непопуларног, смањује се вриједност аутора. У оба случаја излази се на чистину.

ЛИЈЕПО И УЗВИШЕНО

Пред лијепим је отворена и радосна свачија душа али од узвишеног стрепе слаби умови и само најсмелији уживају у призорима.

“ЗНАЊЕ ЈЕ МОЋ”

Бекон је удахнуо нови живот овој античкој максими која је у принципу тачна али под условом да се ова моћ држи под контролом још веће моћи.

Насловна страна књиге Слободана Томовића

НАШИ САВРЕМЕНИЦИ

ВОЈИСЛАВ ВОЈО ЗЕЧЕВИЋ

Војислав Зечевић, пуковник ЈНА и пензији

Војислав Војо Зечевић—рођен је 23. 03. 1944. године у селу Веницка код Берана, од оца Рада и мајке Станице. Основну и средњу школу завршио је у Беранама-Иванграду. Правни факултет у Београду завршио 1967. године.

Након одслужења војног рока, као војни стипендиста почиње да ради као приправник код Војног суда у Београду, када се производи у чин поручника правне службе.

После обављеног стажа, прелази да живи у Титоград-Подгорицу, гдје се поставља за помоћника Војног правобраниоца, а 1977. године се поставља за Војног правобраниоца Армије и шефа правне службе Армије, које дужности обавља до 1994. године када се пензионише.

Завршио је ванредно и Високу војнополитичку школу у Београду.

Више пута је превремено унапређиван, а војничку каријеру је завршио са чином пуковника правне службе, у ком чину је и остварио пензију.

Биран је и за посланика у Скупштини Републике Црне Горе.

Више пута је одликован високим војним одликовањима.

Од 1994. године, бави се адвокатуром. Као адвокат, имао је запажене резултате, посебно као специјалиста за војно кривично право. Бранио је најтеже случајеве код Војних и редовних судова.

Ожењен је и има супругу Славицу и четворо дјеце: Ана—доктор, Весна—дипломирани менаџер, Ника—позоришна глумица и Јасна—зубни техничар. Супруга Славица ради у Скупштини Црне Горе. Дјеца су му завршила школовање.

У границама својим могућности, одржава још имање у Веницкој, гдје заједно са браћом гаји воћњак од преко 1000 стабала, претежно шљива, јабука и крушака.

Гимназија Беране

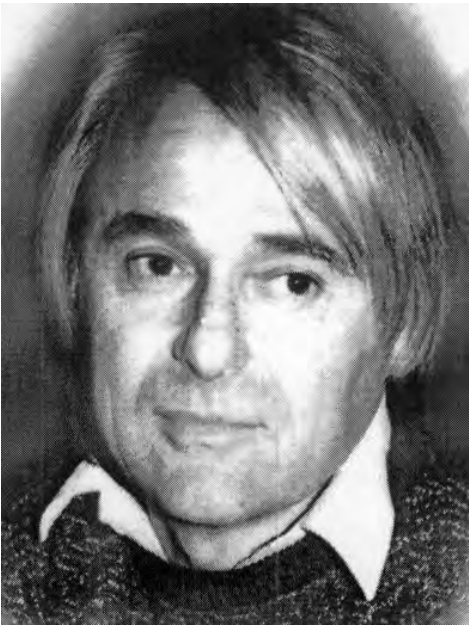

Основна школа у Веницкој

Поглед на завичај

ЗИМА

Драгомир Вулафић

Белешка о писцу

Драгомир Вулафић (1940) пише поезију и прозу. Објавио преко двадесет књига, међу њима књигу приповедака "Кључ" (више награђених прича), књигу песама "Причест", поему "Још ме има", с Р. Чолаковићем антологију бoемске поезије "Преноћен живот", романи за децу и омладину: "Звијездано ждријебе" (проглашен књигом године, 1977), "Наше лето" (награда "Доситеј" за 2003), "Рингишпил у мојој глави" (награда "Вечерњих новости" "Гордана Брајовић" за најбољу књигу 2003-2004). Добитник је почасне награде ЗДИ "Змајев штап", "Златног Гашиног пера"... Песме и приче су превођене на неколико језика. Живи у Београду.

Ово ти је ође планина, међаве, намети. Кад се само сјетим моје брвнаре и црнога шпорета чујем и сад вјетар како звижди кроз напуклине између брвана. А каква је била она једна зима! Све могу заборавит, а њу никад. Урмао, снијег, пада данима. Врата се не могу отворит, но притиснуо намет, сила. Нарочито с горње стране, низ стрмину. Скоро до крова. Из куће сам

могао искочит само кроз прозор, с дољне стране. Друге није било. А и кад искочиш, дрва наиђе. Дрвљаника немам, нема ни уз брвнару прислоњенија ћепаница, ка некад. Ко се надао таквоме кијамету. Оно што би подно шпорета, потроших. Послије ћу шта ћу? А увукла се студен са свија страна. Ће су напрелине између брвана завија снијег до насред собе. Дрктим. Оно робе на мене пританко, ето, изношено, феретизно. Не помаже ни војничка кабаница. Запучим се ја, умотам, ал не могу нос и уста замотат. Шмркћем, слиним, извадим руку да се обришем, а онда, леденик. Богами, Бошко, велим, горе ћеш прој но оно на Трешњевик. Ође ти нико неће, нит може дој, свакоме затрпана врата, а док се неко и сјети тебе, ти се укочи. Сједим и дрктим покрај прозора, мало-мало па погледам у најближу шљиву. Скоро ју и не видим од снијега што ју је притиснуо и савио јој гране. Зар шљиву Бошко? Не, не дао бог, не само њу. Дебелица само таква. Кад роди, а рађа сваке године, не пребачи никад, ка нека друга јаловиња, ова се замодри сва. Кад ју узем међу прсте и стегнем, прсне, располути се, поцијепи, и сад, ево, чујем прасак, а изнутра зажути и замирише њено здраво месо. Узем полу, гурнем у уста, и сад ми заплушти вода, а мирис шљиве рашири ми ноздрве. Сад знам, не мирише то само шљива сама од себе, то из ње мирише и ливада, трава и цвијеће, и поток што тече одмах покрај брвнаре. Како да посијечем шљиву, кад ми је ка сестра. Ш њом сам растао, ш њом дијелио и добро и зло, а богами, више зло. Ранила ме. И кад у њој не могу да спавам, кад ме неки ђаво стегне у грлу, ја сједнем крај прозора, нарочито кад је мјесечина, и гледам у моју шљиву. Лакше ми дође. Зна да имам у некога свога ближњега да погледам и он у мене да погледа. Сестру сам рано изгубио, ал имам ево шљиву. Има ту још која, ал, ова ми најближа и најмилија. Погледам сјекиру, велим, не би ти то могла! Да удариш по њој? По мојој сестри? Стресем се, одмакнем од прозора, не смијем сјекири у очи да погледам.

Вјетар стресе снијег с крушкове гране изнад крова. Лупне и зашушти. Онда јопет исто. Сад знам да то није била грана. То добри Бог ође Бошку да помогне, па га подсећа да има и крушку. Зна Бог шта Бошка мучи. Ал зна исто да се Бошко смрзава и да може баш овога часа душу испуштит. Кажује му да није гријех посјећи воћку, па шљиву, па и крушку, ако је за спас. Тако је мислио Бог. Ал Бошко није. Није знао. И да му је неко рекао

да је то на његовом крову Бог, не би му вјеровао. Оклен јутрос Бог на моме крову. Ће баш на моме поред толико кровова? Ја Богу најпречи! Да му Бошко не смрзне, па послјије шта ће и ће ће Бог без њега? Ништа и није, ни у зло. Можда, богами, кад би га Бог нашао смрзлог, грешан, не би више ни стио да бидне Бог. И то би било поштено. Кад није могао једног Бошка да спаси, какав ми је то Бог? А оклен мене онаквом да се сјетим Бога? Чујем грану, опет ју међава бача на кров. Ја једва држим сјекиру, руке ми се оледиле, прсти отепали, ка да су сву ној били у снијегу. Ојдем јопет до прозора. Оно, лијепо виђет. Снијег до преко чоека, неће и повише, а неће намети и на вр' сијена. Не виде се ни плотови, ка да су загазили у дубоку воду, подавили се. Све сакривено. Све бијело, бијело, бијело... и тужно. Богами, да се човек препане. Савило се воће, поломило, види се само по који вр'. Греоте! Оне ниже гране се наглавачке поболе у снијег. Налети по нека тичурина, стане на грану и она, ако је мало тања, стресе са себе снијег и пружи се право увис. Чуне се само издалека неко зове. Ни краве, ни овце. Ни рике, ни блејања. Страх да се уфати. Све затворено иза резе. Да није дима што се с муком пробија кроз снијегом притисле кровове, помислио би да је све помрло. Само врне и гаврани у јатима круже над кућама. Црне се, мајко моја, никад црњија врне ја

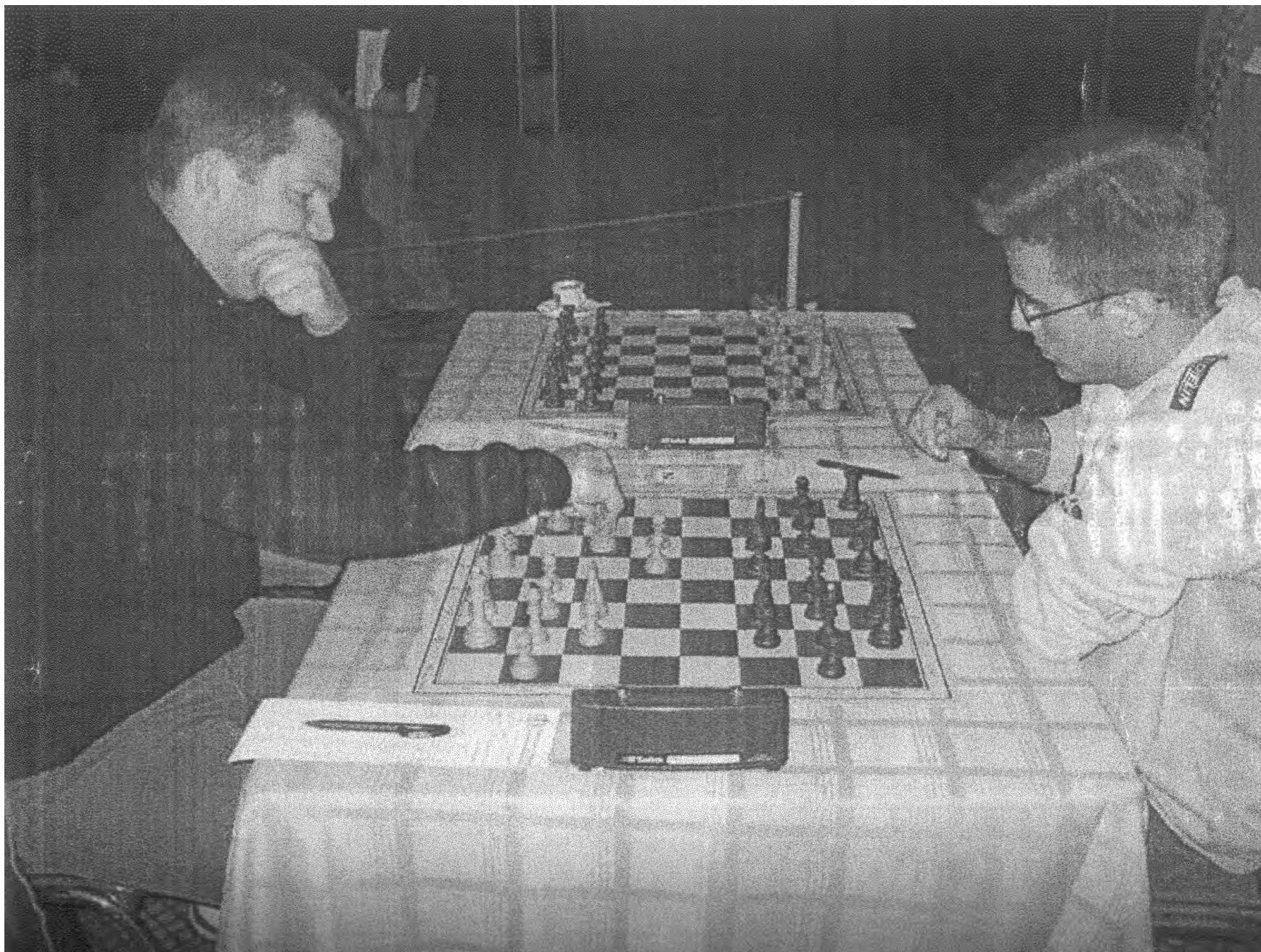
нијесам видио. Ни пута није. Све се изравњало. Гледам кроз прозор, па се приупитам, што би то Бошко да ти није и овога прозора? Ће би гледао? У кога? Није но у се. Е ту би имао шта виђет! Ма, Бошко, да ти ово не снијеваш. Не може бит да ово усред бијела дана видиш. Сијена мала, даве се. Снијег им до грла, ка да зову упомоћ. Виде му се само уши и крај од репа. Једва отворим прозор, фабнем, Арап, Арааап... Чуне ме, извије врат. Виђи, Арапу врат бијел. Залаје. Вели ми, о мој Бошко, ја ти више не могу ни мацац. И врну се. Ја држим сјекиру међу кољенима. Не раздвајамо се цијело јутро, а ништа не чинимо. Ако ништа не обалимо и не искратимо, смрзнућемо, велим. Да нас нађу ође ка сунгулате. Мож замислит. Цукају у врата, зову одовуд нико. О Бошкооо, па ногом по сред врата. Траааас! А тамо Бошко смрзнуо. Ти ми на прса лежиш, ал не цијела. Пола тебе унутра. Таможе ми је цукало срце. Стоје сви у чуду. Крсте се. Оволике им очи. А од тебе само мало држала вири, ти све знаш, ал ни ријеч да извешеш. Баш када сам те ја направио, а јесам. Рекла би им да те саране с Бошком, горе, на Лазине. Би ли? Нијесмо се за живота раздвајали, па нећемо ни онамо... А би ли шћела крушку? Не би? Ни ја, па нек се скочањим. Како крушку? Није Бог озбиљно мислио. Шта би Бошко без крушке. Навикао сам на њу. Чим ујутру отворим врата, она ме прва сретне. Ја ближег и бољег комшије немам. И тебе уз њу често прислоним И тебе уз њу

најмилије. Смијеш се. Њој прво велим добро јутро, сједнем на крљу покај ње, наслоним се плећима, очешем се малко. Ту, богами, почесто и приспем. А о јесени отворим врата, пред прагом ме чекају слатке жућке. Ову ћу, ову нећу, ова је отучена, ова је најслађа, не, богами, но ова, обу изгризли осиањаци...

Драгомир Вулафић

ЉЕВОРЕЧКИ ШАХИСТИ

Радојица Дабетић и Никола Ђукић

РАДОЈИЦА ЈОВАНОВ ДАБЕТИЋ Интернационални мајстор

Рођен 21. 08. 1954. године у Опасаници (Лијева Ријека)

Основну школу завршио у Беранама, а 1969. године преселио се у Подгорицу због даљег школовања.

Шах је почео да игра са 12 година, а озбиљније се припрема по доласку у Подгорицу.

Први његови наступи су на првенствима града, који су се у то вријеме одржавали, редовно, сваке године.

Омладински првак Црне Горе постаје 1972. године.

Учествовао је на 13 шампионата Црне Горе: први пут 1973. године у Сутомору. Побиједио два пута—1982. и 1983. године.

Титулу ФИДЕ—мајстора освојио је 1985. године.

1994. године почео да се бави тренерским радом и од тада успјешно води младе таленте међу којима су били најзапаженији: Блажо Калезић, Никола Ђукић, Петар Штурановић, Александра и Стефан Мијовић и многи други данас већ афирмисани играчи.

Дуго је био кативни играч ШК “Будућност”, гдје последњих неколико година обавља функцију капитена првог тима.

Данас живи у Подгорици и као инжењер ради на одржавању електронских уређаја у Јавном предузећу Жељезнице Црне Горе.

Воли музику, лијепо пјева, пуно чита и добро познаје и прати спорт.

НИКОЛА ВЛАДЕТИН ЂУКИЋ велемајстор

Рођен 26. 01. 1983. у Лијевој Ријечи (Подгорица)

Шах почео да игра са шест година.

Озбиљније почео да учи са 12 година, од када раси са својим тренером Радојицом Дабетићем.

Први значајнији наступ—Пионирско првенство Подгорице 1994. године.

Први успјех—првак Црне Горе у категорији до 12 година 1995. и омладински првак Црне Горе исте године. Побједник је првенства Југославије у класи до 12 година 1995. и у класи до 14 година 1997.

2001. освојио је титулу омладинског првака Југославије.

2002. побиједио на меморијалном турниру “Виктор Чокалтеа” у Букурешту и освојио први велемајсторски бал.

2003. побиједио на међународном турниру у Обреновцу.

2004. осваја прву титулу првака Црне Горе у сениорској конкуренцији, а диобом 1-5 мјеста у Обреновцу осваја други велемајсторски бал.

2005. осваја трећи велемајсторски бал на Шампионату СЦГ на Копаонику (освојио је 2. мјесто)

2005. учествује на Видмаровом меморијалу у Порторожу и осваја 2. мјесто

Средњу школу заврши је на Цетињу. Сад је студент друге године енглеског језика и књижевности на Филозофском факултету у Никшићу. Воли музику, књиге, филмове и спорт. Члан је ШК “Будућност” Подгорица.

ВИСИНЕ КОМСКЕ

МР ВУКИЋЕВИЋ БОРИВОЈЕ
Председник Савезног суда у пензији

Боривоје Вукићевић је рођен 2. фебруара 1929. године у Улцињу, од оца Милуна, учитеља и мајке Вукосаве, учитељице. Основну школу завршио је на Цетињу, гимназију у Беранама, Правни факултет у Београду, а магистрирао у Загребу на тему Криминалитет затвореника у КПД «Пожаревац». Службовање је почео као приправник Окружног јавног тужилаштва у Пријепољу. Из Пријепоља је премештен у Пожаревац, где је 18 година био општински јавни тужилац и први председник Основног суда удруженог рада Подунавског региона. Из Пожаревца је прешао у Београд, пошто је изабран за судију Суда удруженог рада Србије, где је након две године постао и

заменик председника суда. У Савезном суду је у року од три године изабран: за председника Управног одељења Савезног суда, затим заменика председника Савезног суда, а потом за председника Савезног суда. За председника биран три пута. Објавио је књиге: Криминалитет затвореника у КПД «Пожаревац», Десет година Основног суда удруженог рада у Пожаревцу, Педесет година Савезног суда, Савезни суд у огледалу средстава средстава информисања и Правду сам делио. Добио је бројна признања и одликовања: два ордена рада, Орден заслуга за народ, три новчане награде Савезног извршног већа, Октобарске награде Пожаревца и Жабара, Седмојулску повељу СО Андријевица.

Ухватили коло брда: Трешњевик, Жељевица, Баљ, Сјекирица, Зрлетин, Велики и Мали крш. И планина Комови у колу. Исто као када би деца заиграла коло и са њима одрастао човек, тако то изгледа.

Горе усред кола, као букет црвених каранфила, Андријевица.

Ако неко брдо оком прескочиш, Комове не можеш. Одакле код ти око допирало, Комови па Комови. Усред Андријевице исто »Комови«
Фабрика, Фудбалски клуб, Рукометни клуб, хотел и биће још тога.

Не знам откуда та неодољива жеља да се оде под Комове, право у само подножје и да се то другима покаже. Шта да се покаже? Ту ни обичне кафане нема. Нема ту ништа за показивање. Због тога се тамо не иде. То треба доживети. Доживети на свој начин, не као скуп утисака и у глави сакупљених визуелних објеката, предмета, програма и фасада. Тај доживљај је осећање. Осећање висине Комске, простора небеског и простора ливадског зеленог од боровњака у мирису буковине, испод снега и камена. Треба доживети пут од Андријевице до Комова, преко Трешњевика, подсетити се на тај пут, некада једину везу са Титоградом, не заборавити га. Вратити се за тренутак прашина макадамској, побећи са асфалта. Доживети у једном дану, детињство и момачке дане. Сажети деценију и више у један дан и зажељети да он траје дуго, дуго. Ако може да мрак не падне на сећање ово лудо.

Када смо се пели уз Трешњовик нас четворица, негде на пола пута Трешњевика "Лада" нам је прокувала. Стали смо са десне стране пута, на једном омањем проширењу у хладу нанизаних букава, што тунел Трешњевиком праве. Изашли смо из кола. Наишли су двоје деце, младја девојчица и старији дечак, који је могао имати око 10 година. Радознало

као и сва деца, стали су поред кола. Чији сте ви? Упитао сам их. Ми смо Васови, одговорио је дечак. Је ли вам кућа доле ниже? Упитао сам, знајући да горе више кућа нема. Јесте, одговорио је дечак и додао: свратите.

Најежио сам се од ове прадедовске зрелости и гостопримности. Замутиле су ми се очи, морам да признам. Давно овако нешто нисам чуо, а од овако малог детета први пут то чујемо.

Кривудали смо ка врху Трешњевика, причајући о овом гесту, о времену једном, од којег је овде нешто остало. Не дају људи да се добро брзо заборави, ма колико их живот на то терао. Не дају људи себе, јер то је део њих, онај најбољи.

На врх Трешњевика смо за тренутак застали, да сачекамо још двоје кола из Андријевице. Две огромне увале са шумова и пропланцима, биле су дубоко доле, она ка Андријевици и она ка Матешеву. Трешњевик уз Комове као пион уз краљицу, кочоперан на ветрометини, одолева, помало тужан, што му се редје него раније у походе долазио. Наставили смо пењање ка Штавној - подножју Комова, све самом шумом столетном, доста искрченом, па на више места небо провирује. На неким узгредним буквама, кора огуљена и мезгра скинута. Једна буква громом расцепљена издише смртно рањена. На неким извалама, жути лишаји и овалне беле израслице, од којих се труд прави, спопали дебело стабло као губа, те труну скупа са дебелим наслагама потамнелог лишћа, на вечито мокрој земљи. Осећа се тај мирис, чим нос помолиш.

Букова Пољана

Ћубице шумских јагода, што касно сазревају, неравномерно распоредјене, негде по две три кућице, а негде читави букети, док их на великом простору нигде нема. Вероватно су опстале оне до којих сунце допире.

Када смо из шуме изашли, указао се огроман пропланак, са стрмином која се спуштала с десна на лево. То је Штавна. Дужином целе Штавне, више уских пешачких путева, паралерно поредјаних и тесно збијених један уз другог, целом дужином Штавне, од шуме до самог подножја Комова. По Штавној трава "типац", тврда, оштра, и клизава. Косачима највише муке задаје. У самом подножју Камова, хиљаде боровњака, чији плодови сакривени под мноштвом ситног лишћа сазревају крајем јула несеца. Од тих боровница, поцрне језик и зуби. Од извора на ивици шуме, трне зуби.

Штавна је са тих три стране оивичена густом буковом шумом, а са четврте Комовима. Доњом страном, колибе (станови) обрасле бљуштуром, уз бок торовима пуних оваца, диме се на хладном комском сунцу. Овнујски чатар, чобанско довикивање и испровоцирани лавез паса, ремете тишину планинску, звонећи одјеком дугим, дубине комске. Потом поново бескрајна тишина, мрва као земља.

Комови на осматрачници. Стамени, ледени горостас, саучесник и сведок висина комских. Ћути, ћути, па заурличе, фијуком ветра, ил лавином снежном, као звер рањена, што чује буква свака мокра и ледена.

Данас је сунце. Упече у теме, а хладне ти руке и ноге. Светлуцају снежни кристали на огрлици комској. Црни се боровница, модри се ливада и лист буковине.

ЗАВЕШТАЊА СТЕФАНА НЕМАЊЕ

ЗАВЈЕШТАЊЕ ЈЕЗИКА

Чувајте, чедо моје мило, језик као земљу. Ријеч се може изгубити као град, као земља, као душа. А шта је народ изгуби ли језик, земљу, душу?

Не узимајте туђу ријеч у своја уста. Узмеш ли туђу ријеч, знај да је ниси освојио, него си себе потуђио. Боље ти је изгубити највећи и најтврђи град своје земље, него најмању

и најнезнатнију ријеч свога језика.

Земље и државе не освајају се само мачевима него и језицима. Знај да те је непријатељ онолико освојио и покорио колико ти је ријечи потрао и својих потурио.

Народ који изгуби своје ријечи престаје бити народ.

Постоји, чедо моје, болест која напада језик као зараза тијело. Памтим ја такве заразе и морије језика. Бива то најчешће на рубовима народа, на додирима једног народа са другим, тамо гдје се језик једног народа таре о језик другог народа.

Два народа, мило моје, могу се бити и могу мирити. Два језика никада се помирити не могу. Два народа могу живјети у највећем миру и љубави, али њихови језици могу само ратовати. Кад год се два језика сусретну и измијешају, они су као двије војске у бици на живот и смрт. Док се год у тој бици чује и један и други језик, борба је равноправна, кад почиње да се боље и више чује један од њих, тај ће превладати. Најпослије се чује само један. Битка је завршена. Нестао је један језик, нестао је један народ.

Знај чедо моје, да та битка између језика не траје дан-два, као битка међу војскама, нити годину-двје, као рат међу народима, него вијек или два, а то је за језик исто тако мала мјера времена као за човјека трен или два. Зато је чедо моје боље изгубити све битке и ратове него изгубити језик. Послије изгубљеног језика нема народа.

Човјек научи свој језик за годину дана. Не заборавља га док је жив. Народ га не заборавља док постоји. Туђи језик човјек научи исто за годину дана. Толико му је потребно да се одрече свога језика и прихвати туђи. Чедо моје мило, то је та зараза и погибија језика, кад један по један човјек почиње да се одрече свога језика и прихвати туђи, било што му је то воља било да то мора.

И ја сам, чедо моје, у мојим војнама употребљавао језик као најопасније оружје. Пуштао сам и ја заразе и морије на њихове језике испред мојих полкова. За вријеме опсада и дуго послје тога слао сам чобане, сељане, занатлије и скитнице да преплаве њихове градове и села као слуге, робови, трговци, разбојници, блудници и блуднице. Моји полководци и полкови долазили су на напола освојене земље и градове. Више сам крајева освојио језиком него мачем.

Чувајте се, чедо моје, инојезичника. Дођу непримјетно, не знаш кад и како. Клањају ти се и склањају ти се на сваком кораку. И зато што не знају твој језик улагују ти се и умиљавају како то раде пси. Никад им не знаш што ти мисле, нити можеш знати, јер обично шуте. Они први који долазе да извиде како је, дојаве другима, и ето ти их, преко ноћи домиле у непрекидним редовима као мрви кад нађу храну. Једнога дана тако осванеш опкољен гомилом инојезичника са свих страна.

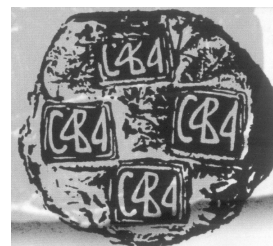
Тада дознајеш касно да нису мутави и да имају језик и пјесме, и своја кола и обичаје. Постају све бучнији и заглашњенији. Сада више не моле нити просе, него траже и отимају. А ти остајеш на своме, али у туђој земљи. Нема ти друге него да их тјераш или да бјежиш, што ти се чини могућнијим.

На земљу коју тако освоје инојезичници не треба слати војску. Њихова војска ту долази да узме оно што је језик освојио.

Језик је чедо моје, тврђи од сваког бедема. Када ти непријатељ провали све бедеме и тврђаве, ти не очајавај, него гледај и слушај шта је са језиком. Ако је језик остао недирнут, не бој се. Пошаљи уходе и трговце нека дубоко зађу по селима и градовима и нека слушају. Тамо гдје одзвања наша ријеч, гдје се још глагоља и гдје се још, као стари златник, обрће наша ријеч, знај, чедо моје, да је то још наша држава без обзира као у њој влада. Цареви се смјењују, државе пропадају, а језик и народ су ти који остају па ће се тако освојени дио земље и народа опет кад -тад вратити својој језичкој матици и своме матичном народу.

Запамти, чедо моје, да свако освајање и отцјељење није толико опасно за народ колико је штетно за нараштај. То може штетити само једном нараштају, а не народу. Народ је, чедо моје, трајнији од нараштаја и од сваке државе. Кад-тад народ ће се спојити као вода чим пукну бране које га раздвајају. А језик, чедо моје, језик је та вода, увијек иста с обе стране бране, која ће као тиха и моћна сила која брегове рони опет спојити народ у једно отачаство и једну државу.

Речи Стефана Немање—оца Симеона, изговорене на самртној постељи, које је записао његов син Растко - Свети Сава

СВЕТИ ПЕТАР ЦЕТИЊСКИ

Свети Петар Цетињски

Први је пјесник Црне Горе, а кроз његову епику провејавају најчистије поруке везане за добротинство које је увијек истакнуто у првом плану.

Стварни јунаци, по етичким рецептима, морају имати прво човјечност у свом савршенијем облику па онда дјеловати храброшћу ради чувања основних и заједничких етичких интереса.

Слобода је, по њему, кроз све облике стваралаштва највећи домак што човјек у свом физичком бићу може постићи.

Под тим појмом је гледано заједничко живљење у духу равноправности и поштовања без притиска ма са чије стране.

Залагао се за свесловенство и каткад путем посланичке преписке са народом се, до раздраганости, радовао очекујући да се такво вријеме примиче.

Жудио је за подизањем народне свијести на већи интелектуални ниво те је преко свештених лица а и лично у цетињској Митрополији помогао подучавање и просвјетљивање.

Водио је преписку са многим културним радницима тога доба (Вуком, Доситејем, књижевним посленицима Војводине итд.)

Као владар, етичар и писац први је користио чисти народни језик и тако био претходник језичким реформаторима. Личним моралним примјерима служио је као узор, прави народни вођа и духовни учитељ па је стекао признање кроз све генерације.

Канонизиран је за светитеља 1835. године, чиме су и светачким ореолом потврђене његове ненадмашне заслуге за међусобно разумијевање, слогу, љубав, мир и равноправност међу народима.

Стваралачки опус му није коначно утврђен, а могуће да један дио није ни сачуван.

Извор: Моћ ријечи Петра I, аутор. Чедомир М.

Петар I Петровић - Његош је најзаслужнији владар у историји Црне Горе. Постао је духовни и свјетовни господар 1782. и успјешно руководио народом до 1830. године под најтежим историјским условима. Предводио је Црногорце у ослободилачким борбама са Турцима на Мартинићима и Крусима, као и сукобу са Французима. У свим ратним подухватима, успјешним руковођењем, извојевао је сјајне побједе. Дипломатским путем одржавао је равнотежу за што подношљивији опстанак свога народа уз стално ослањање на Русију као истородног пријатеља и покровитеља.

Први је увео државне органе власти у Црној Гори и у вези са тим лично саставио основна правна акта („Законску Стегу“ и „Законик“) те на темељу тога разрадио норме о потпуној равноправности свих Црногораца пред словом правде.

Написао је Историју Црне Горе па је један од првих наших историографа.

Најобразованији је човјек свога времена. Познавао је седам језика и имао богату библиотеку са вишејезичним издањима.

Творац је посланица као особитог књижевног облика, путем којих је на нарочит начин ширио етичке норме доброљубља и добротинства како би прекинуо са традиционализмом племенске учаурености, изолованости и свих порока који су били везани уз то.

За постизање таквих циљева користио је искључиво психолошко педагошке методе приласка човјеку без ма каквих физичких облика принуде.

Иако је био духовна личност и црквени поглавар реално је посматрао и анализирао сва збивања па је складно уклопио у својој вишедимензионалној личности: стратега, ратника, мислиоца и пјесника уз вјерска тумачења и тежње ка савршенству, истинољубљу и правди.

Посланице су му прожете дубоким расуђивањима везаним за живот народа, његову слогу, јединство, правдољубље и правичан однос према сваком без обзира на религиозно опредјељење.

ПЕТАР I КАО ВЛАДАЛАЦ

Ратни непријатељи Петра I о њему имају врло високо мишљење, па чувени француски маршал Мармон у својим мемоарима каже: „Владика управља земљом својим ауторитетом, али легално...“ јер, како вели „...Архиепископ Петровић, човјек је великога духа и врло чврстог карактера...“ да би закључио... Овај Владика, човјек је око педесет и пет година, племенит и величанственог духа, имао је у своме опхођењу доста благородних и достојанствених манира. Његова позитивна и легална власт није била много значајна, али његов утицај је неограничен...“

Други француски официр, пуковник Виала каже: „Оданост и потчињеност народа црногорскога своје Владици заснива се на његовим стварним личним заслугама, које су непроцењиве и које заслужују поштовање сваког пријатеља слободе...“

Из свега изложеног се да закључити да је Владика Петар I не само јединствена световна и духовна личност Црне Горе, већ зачетник и творац моралне филозофије овог народа која је достигла кулминарање у доба његовог сљедбеника Петра II, кад је и поднебље за њен развој (гледано с позиције међународних збивања) било далеко повољније.

ПЕТАР I КАО ДУХОВНИ ВОЂА

Петар I Петровић-Његош остаје јединствена вишедимензионална личност каква се у историји није појавила ни прије ни послије њега.

Овакав закључак није олако донесен кад се има на уму следеће: То је био господар што се скоро пола стољећа није повијао под теретом владалачких обавеза. Успјешно је руководио унутар земље сређујући све међуплеменске или братственичке нетрпељивости снагом ријечи која је увијек заснивана на оноликој моћи колика је била довољна да освоји срца оних којима је упућивана. Није познато да је икад иза његових речи била физичка сила.

Петар I је, дакле, био не само владалац него и истински духовни вођа чија је одмјерена и снажна ријеч имала особити ефекат.

Припремиле: Јелена Томић и Јелена Стриковић

О Његошу с друге стране медаље

Пре 175. година Раде Томов изабран је за господара Црне Горе.—Чланак који није објављен у “Политици” пре двадесет година

Половином августа 1985. године Милутин Копривица послао је уредништву “Политике” следеће писмо: “Молим вас да приложени чланак “О Његошу с друге стране медаље”, објавите у рубрици “Међу нама”. Написао сам га зато што се данас углавном избегава да се о Његошу говори и пише оно што је он сам говорио и писао о својој народној припадности.

По нашим законима Црногорци су данас народ и то је њихово право као и свих осталих народа Југославије. Али Његош је историјска личност, а такође и кнез Данило и његов “Законик”. Да не спомињем и друге. И нико не сме да му одузме право да буде оно што је он сам осећао, веровао и за шта се борио. А ни да то прећуткује”.

У то време “Политика” је избегавала да објављује чланке те врсте, на пример Драгише Витошевића “Чији је Андрић” и друге. Данас, после двадесет година, нашим читаоцима биће занимљив Коричин чланак, који између осталог, пише:

“Када расправљамо о великим људима наше прошлости, а поготово ако и оцењујемо његов значај, неопходно је и једино поштено да пре свега уважавамо оно што су они сами говорили, писали и учинили. Не смемо да се поводимо за тернутачним приликама, за својим жељама и својим сагледавањем њиховог стваралаштва. Треба да их пустимо да сами говоре!

НЕДОСТОЈНО ЊЕГОША: О Његошу се доста пише, али последњих деценија много је тога мање или више на било који начин обојено и самим тим недостојно њега. Чак и Михаило Лалић у “Политици” од 20. јула о.д. пише:

“У вези с просторним димензијама стоји питање које нам се одавно поставља у разним формама: је ли Његош само црногорски, искључиво црногорски, или је можда и српски пјесник, па можда и југословнски?”

Чудно је да и Михаило

Лалић разапиње Његоша на “просторне димензије”.

Бар он зна Његошеве стихове: “Мала ли је жетва сва Србија Од Дунава до мора сињега?” Зато чујмо Његоша самог, да бисмо чули истину!

...На ујаке Ђуро налицаше,
На Балшиће, на српске
кнежеве...

*

Три сердара и два војводе
Са њихово триста соколовах,
Соко Бајо су тридесет змајевах
Мријет неће док свијета траје.
Дочекаше Шенђера везира
Уврх равне горе Вртијељке
И клађе се љетни дан до подне.
Не кће Србин издати Србина
Да га свијет мори пријекором,
Траг д му се по прсту кажује
Ка невјерној кући Бранковића;
Но сви пали један крај другога
Пјевајући и Турке бијући...

Битезови, Срби вртијељски,
Луча ће се базда призирати
На гровницу вашу освештену!

*

Мићуноић и збори и твори!
Српкиња га јошт рађала није
Од Косова, а ни пријед њега.

*

Ту погибе Мариновића десет,
А Турака трипут по педесет.
Мартинићи, српски солокићи...
Ви сте крило српској Гори
Црној!

*

... А пред њима српска војвода
С Чева равна Драшко
Поповићу!

*

Ал’ грабљива смрти рука
Црногорце тада љуто
Увриједи и уцв’јели,
Јер им вожда и владику,
Баш Данила митроносна
И витештвом знатна Срба,
У наручје своје мрачно
Узе, сакри и однесе...
На погреб се његов знатни
Народ српске Горе Црне
Васколичак окупио.

*

Василију, црногорском
валдици,
Достојном заиста да носи
српско име...

*

... Ће се густе облак подигнуо
Од крваве српске Горе Црне
И покрио града од Жабљака...

*

Црногорци као оно витешки

Жабљак трврди турски
похараше,
Онда мене старца заробише
На Цетиње српско донесоше.
(Напис на топу са Жабљака)

*

... Но једнако топ млетачки,
Топ турачки грми свуда,
Дневи, ноћи непрестано
Око српске Црне Горе...

*

На нахије српске двије
Наредише да ударе—
На Црмничку и Ријечку.

*

Ко се тобом поредити може
ал’ се дјелом храбрим показати?
Ти си мати српске Горе Црне,
Убранило соколовска гн’језда!
(Катунска нахија)

*

Поноси се, Горо Црна,
Свети храм српске славе.

*

Нека вам је познато, Срби
Црногорци...

*

Ми смо Срби народ
најнесрећнији.
Сваки Србин који се превјери—
Но му просто не било пред
Богом
Што оцрни образ пред свијетом
Те се звати Србином не хоће.
Ово ти је Србе искобило,
Робовима туђим учинило.

Ово је само мали део
Његошевих стихова у којима он
говори чија је Црна Гора, ко су
Црногорци и он сам. А пошто
свако има право да буде шта
хоће, и Његош је имао право да
буде и Србин и српски песник, а
то је сам недвосмислено рекао и
потписао у “Пустињаку
Цетињском”.

“Србин Србском роду своје
Ово дјелце посвећује,
Његово је ситно цвјеће
По ливади плавој Србства
И узрасло и побрато
И у вјенац роду дато.
Владика Црногорски
Петар Петровић’
У Црној Гори
Цетиње
На Ђурђев дан,
1834. године.

СРПСКИ ПЕСНИК: И
Његошеви наследници сматрали
су Црну Гору српском земљом а

Владика Његош, литографија из
1833. године

Црногорце Србима. У Законику
Данила Првог, књаза и
господара слободне Црне Горе
и Брда (из 1855. године) у члану
92. пише: “Иако у вој земљи
нема никакве друге народности
до једине српске и никакве
друге вјере до једине
православне источне...”

Књаз Никола Петровић
подигао је 1874. споменик Кењу
Станковићу и на њему написао:
“Под овог гробницом почивају
кости јуначког Србина Кења
Станкова Јанковића, који је
једном г. 1835. а другом 1852,
на ударац града Жабљачкога
први од свију витезова
црногорских изашао на бедем
од града”.
Када је књаз Никола 1910.
постао краљ Црне Горе,
Црногорци из Америке послали
су му сабљу, на којој су урезани
стихови:

“А кад згодан часак куцне,
На твој миг смо, краљу, први
Све за српство жртвовати
И потоњу капњу крви”.

Не вређајмо Његоша више
питањима чији је песник, јер по
ономе што је говорио и писао
он сам—ни дичнијег Србина ни
већег српског песника од њега
није било нити има”.

Приредио:
Миодраг Максимовић

ИНТЕРВЈУ

Проф. др Милија Зечевић
Почасни председник Удружења Васојевића
Ректор Европског универзитета Београд
Академик Европске академије наука Беч

Проф. др Милија Зечевић

О свом пословног успеху није желио да говори. Као тему разговора одабрао је очување Србије и Црне Горе и јачање веза између Црне Горе и Србије.

Читав свој, досадашњи вијек посветио сам афирмацији Србије и Црне Горе и ту уложио највише труда и времена.

Ми Црногорци у Београду се бринемо о Црногорцима који долазе да студирају или да налазе посао у Београду и Србији. У Београд долазе зато што је то главни град Србије и Црне Горе, а у Србију зато што мислимо да развијамо сваки град Србије, као и сваки град Црне Горе.

Мени је најдраже и најзначајније што сам, као Васојевић, повезивао Васојевиће и основао и створио Удружење Васојевића, чији сам сад почасни председник.

Који је највећи интерес Црногораца?

Њихов највећи интерес је Државна заједница Србија и Црна Гора. Мислим, прије свега, на Црногорце у Црној Гори и Црногорце у Србији. Кад кажем Србији мислим на Црногорце у Војводини, Крагујевцу, источној и јужној Србији, а најактивнији Црногорци су Црногорци у главном граду—у Београду. Ту живимо, радимо и стварамо, и ту нас има. По рођењу смо сви ми држављани Црне Горе, имамо чак увјерење да смо њени држављани, али немамо никаква права у Црној Гори. Србија и Црна Гора као федерација равноправних република интерес је сваке породице у Црној Гори, сваког братства, сваког племена, сваке нахије... Јер, Црна Гора је и “седморо брда”. Тај интерес је изоштрен, посебно сада у немирним временима када окружење дробни свакога кога може и претвара у интересне сфере и зоне.

Зашто је Црна Гора интерес сваке породице?

Егзистенција породице у Црној Гори зависи, прије свега, од статуса Црне Горе, статус Црне Горе зависи од братстава, од племена, од нахија. Код нас у Црној Гори, а са (мога аспекта, као Васојевића и као Црногорца), зна се тачно шта је чије! Шта припада Васојевићима, шта Пиперима, Кучима, Бјелопавлићима, Дробњацима, Ровчанима, Морачанима, шта Катунској нахији, шта Ријечкој нахији, шта Црмничкој нахији, шта Љешанској... Шта припада Боки. Чак се знају и међе. Нијесу то подјеле него светиње које се чувају.

Нама мора бити јасно да су уложена велика средства, да постоји велики албански лоби у Америци и да сва средства иду сада у функцију тог циља—ширења велике Албаније. Без обзира да ли је интерес Албаније или њихов вјерски – они су платили и плаћају. У Америци (ја сам један од људи који реализује филозофију америчког менаџмента и путујем стално тако да знам интересе мултинационалних компанија) то је бизнис—ко плати тај добија пројекат. Зато је угрожена свака српска и црногорска породица.

Да се вратимо Васојевићима.

Васојевићи немају разлога ниједног тренутка да спавају. Они морају будно да прате сва дешавања и да, као и сви у Црној Гори, не дозволе да дође до одвајања Црне Горе од Србије. У супротном, они су себи пресудили. Црногорци, посебно млади људи, се пишу по нацији због отреситости, отмености, одважности, афирмације вриједности, иако знају да су Срби, да су православци. Сепаратизам је самоубиство Црне Горе. Са аспекта Црногораца ван Црне Горе Државна заједница Србија и Црна Гора је прије свега држава Срба и Црногораца па тек онда грађана који живе у њој.

Колико је Црногораца који имају држављанств, било по рођењу, било по оцу?

Таквих Црногораца има преко милион. Шта мислите колико само у Београду има Црногораца? У сваком селу има три пута мање становника (рецимо у Виношкој) него што има Виношана у Београду. Или, три до четири Никшића се налази у Србији. Преко три милиона потомака је ван Црне Горе. Па ко је тај да сада одваја Црну Гору од Србије због тренутних интереса. У дубини душе не вјерујем да постоји сепаратизам код иједног Црногорца у Црној Гори. Ради се само о надмудривању партија, што је погрешно.

Све наше светиње су у Црној Гори. Некоме су тамо сахрањени родитељи, другима преци. Свима нама који живимо ван Црне Горе је душа у Црној Гори, а оvdје у Србији развијамо Србију као што развијамо и Црну Гору.

Какав је интерес Црногораца ван Црне Горе?

Ми Црногорци ван Црне Горе се питамо како можемо да помогнемо, осим економски нашој браћи у Црној Гори. Ми немамо право гласа у Црној Гори, иако смо га тражили. А требало би да сви (пошто је Црна Гора држава и Црногораца који у њој живе, али и оних који су у Србији, и у иностранству) да имају право гласа јер у Црној Гори имају своја имања и своје светиње. Свуда у свијету људи имају право да се изјашњавају тамо гдје су рођени (о статусу њихове имовине, њихове државе, њиховог завичаја). Само ми не. Уколико се избори Црна Гора да и Црногорци (ја намјерно кажем Црна Гора) који се налазе у Београду и Србији гласају, онда смо сигурни да се Црна Гора никада неће одвојити, али ни Србија. Сепаратизма има доста и у Србији. То треба јасно рећи.

(Сузана Мијатовић)

ЉЕПОТЕ У СЛИЦИ И РИЈЕЧИ

ПЈЕСМА О МАРГАРИТИ

“Маргарито, бистра водо,
Ђевојачка разонодо,
Гледала сам Маргариту,
Љеворечку дивну киту.

Дивно ли је усред љета
Комовима кад се шета.
И љубити цуру младу,
Међ цвијеће, на ливаду.

Измеђ воде Маргарите,
Мала моја, оставих те,
Оставих те, луче бјело,
И ја одох на сијело”.

Катун Маргарита (нобоизграђена глада Вељка Спасојева Зечевића)

Завичајни предео

Штавна, Федро, расна, бременита,
Блисташ сјајем бијелога жита,
Леђа су ти шуме и рукавци,
Сустопице и ломни сокаци...

Све се с тебе низ урвине слива,
Ил’ бурличе ил’ полако плива...
Кише, жеге, сметови и муње,
Права напаст кад од тебе дуне...

Током љета сва си развејана,
Афродито наша распјевана,
Подгорје ти огрлица плава,
А Ком краљски и штитник и глава...

(извод из пјесме Ђурице Лабовића)

ВАСОЈЕВИЋКА РАЗГЛЕДНИЦА

Коме, старче—људино стамена,
Горостасе, од љутог камена,
Дијадемо равнога шљемена,
Са токама сребром окићена...

Аполоне, изњедрен гдје треба,
Зуб времена узалуд те вреба,
Наш си Олимп—љепота и страва,
Ко Прометеј и Месија права...

Небодере, све гледаш под собом,
Небеса би плакала за тобом,
Мрсиш, заптиш, олује и кише,
А кад зрачих, чиниш то све више...

Катун Пресло (глада Драгана Бајова Вешовића)